

نویسنده: جوان بلنز
ژاکلین هرمان
ترجمه: سید علی عبداللہی حسینی
کارشناس ارشد تکنولوژی آموزشی
علی لطفی
کارشناس ارشد برنامه‌ریزی آموزشی

باز خورد تو صیفی و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان

باز خورد تو صیفی،
سنجش و
باز خورد، سنجش
تکوینی.

حمایت کرده‌اند. آن‌ها نتایج ۲۵۰ مطالعه بین‌المللی درباره سنجش کلاسی را با هم ترکیب کردند و از آن نتیجه گرفتند که به حد بالا رسیدن موفقیت تحصیلی دانش آموز، سه مرحله مهم را شامل می‌شود که عبارت‌اند از:

۱. درگیر کردن دانش آموز در فرایند سنجش؛
۲. افزایش دفعات و تعداد باز خورد های تو صیفی؛
۳. کاهش میزان ارزشیابی.

داستان یک مدرسه

هیئت مدیره کارکنان مدرسه «مارگریتای» مقدس از «سیتا دی کاستلو» در ناحیه «کاتولیک تورنتو» دانش آموزان را در مرحله فرایند سنجش درگیر می‌کنند. معلمان فرایند سنجش را با این پرسش

در جوامع یادگیری حرفه‌ای سراسر ایالت انتاریو، درباره اهمیت طراحی خوب سنجش‌های تکوینی، بحث و گفت‌وگو به طور چشم‌گیری در حال شکل گرفتن است. آموزشگران نه تنها با استفاده از ملاک‌های مشخص شده برای سنجش دقیقاً هنگام ارائه باز خورد تو صیفی، یادگیری دانش آموزان را بهبود می‌بخشند، بلکه با اشاره کردن به مفاهیم یادگیری که دانش آموزان به ماهر شدن در آن‌ها نیاز دارند، اطلاعات لازم را نیز به آنان آموزش می‌دهند.

باز خورد در فرایند سنجش تکوینی عنصری ضروری محسوب می‌شود. جان هاتی، محقق آموزشی، ثابت کرده است که ارائه باز خورد به موقع و دقیق به دانش آموزان، تأثیر زیادی در بهبود یادگیری آنان دارد. هاتی (۱۹۹۱) بعد از بررسی چندین مطالعه، تقریباً روی ۸۰۰۰ دانش آموز، اظهار می‌دارد: «مهم‌ترین متغیری که به طور مستقل پیشرفت تحصیلی دانش آموز را بهبود می‌بخشد، باز خورد است.» محققانی چون بلک و ویلیامز (۱۹۹۸) از یافته‌های هاتی

شروع کردند که: «دانش آموزان باید قادر به اثبات کردن چه چیزی باشند؟». آموزش در چنین کلاسی، بر پایه اهدافی است که آن‌ها به وسیله تهیه ملاک روشن و بر اساس انتظارات برنامه درسی، شناسایی کرده‌اند.

با استفاده از واگذاری تدریجی مسئولیت سنجش به دانش آموزان، شرایطی در کلاس درس فراهم می‌شود که دانش آموزان بتوانند ملاک‌ها و استانداردهای برنامه درسی اعمال شده را درک کنند و نحوه خودارزشیابی را بیاموزند. معلمان در آغاز درس به طور روشن اهداف سنجش را بیان می‌کنند و به طور مشارکتی دستورالعمل‌ها را به زبان قابل درک دانش آموزان می‌نویسند و یا ترجمه می‌کنند. دانش آموزان به این ترتیب قادر خواهند بود نقدهای سازنده‌ای را که بعداً در مورد آنان ارائه می‌شود، درک کنند. معلمان با استفاده از نمونه‌ای از کارهای دانش آموزان، الگویی به منظور استفاده از باز خورد تهیه و به دانش آموزان عرضه می‌کنند. آن‌ها نمونه‌ای از کارهای خوب را برای آشنا شدن دانش آموزان با هدف‌های آموزشی، به نمایش می‌گذارند و درباره آن‌ها با دانش آموزان گفت‌وگو می‌کنند. این فرایند به این سؤال پاسخ می‌دهد که: «من می‌خواهم کجا بروم؟» دانش آموزان می‌فهمند که کار

و بازخوردشان به طور مستقیم با ملاک‌های آموزشی ارتباط دارد. دانش آموزان به طور فعال در هر دو سنجش (خودسنجی و سنجش به وسیله هم‌سالان) درگیر هستند و به آن‌ها آموزش داده می‌شود که بازخورد باید با لحن مثبت باشد. هم‌چنین، می‌توانند آن‌چه را که به خوبی انجام شده است، شناسایی کنند و پیشنهادهای دقیقی را برای پیشرفت ارائه دهند. معلمان، گفت‌وگوهای کلاسی و مرور مثال‌ها را تسهیل

جهاد اقتصادی

برگ اشتراک مجله‌های رشد

نحوه اشتراک:

شما می‌توانید پس از واريز مبلغ اشتراک به شماره حساب ۳۹۶۳۰۰۰ بانک تجارت، شعبه سه راه آزمايش كد ۳۹۵ در وجه شرکت اقتست از دو روش زیر، مشترک مجله شوید:

- ۱- مراجعه به وبگاه مجلات رشد: نشانی: www.roshdmag.ir و تکمیل برگه اشتراک به همراه ثبت مشخصات فرستادن و بریزی.
- ۲- ارسال اصل فیش بانکی به همراه برگ تکمیل شده اشتراک با بستم سفارشی (گویی فیش را نزد خود نگه دارید).

نام مجلات درخواستی:

نام و نام خانوادگی:

تاریخ تولد:

نشانی کامل پستی:

استان:

شماره فیش:

پلاک:

در صورتی که قبلاً مشترک مجله بوده‌اید، شماره اشتراک خود را ذکر کنید.

امضا:

نشانی: تهران، صندلوق پستی امور مشترکین: ۱۶۵۵۱۱۱
www.roshdmag.ir
وبگاه مجلات رشد:
شماره اشتراک مجله: ۰۲۱-۷۳۳۳۶۶۵۶ / ۷۳۳۳۵۱۱۰ / ۷۳۳۳۹۷۱۳-۱۴

♦ هزینه اشتراک یکساله مجلات عمومی (هشت شماره): ۹۵۰۰۰ ریال
♦ هزینه اشتراک یکساله مجلات تخصصی (چهار شماره): ۶۰۰۰۰ ریال

می‌کنند. آن‌ها فرصت‌های متعددی برای خودسنجی و آسان‌سازی سنجش به وسیله هم‌سالان فراهم می‌کنند. دانش‌آموزان خودسنجی را با سنجش به وسیله هم‌سالان و بازخورد معلم مقایسه می‌کنند. مهم‌ترین نکته این است که برای استفاده از بازخورد به منظور بهبود کار و انعکاس روی یادگیری، فرصت داده می‌شود.

تیم مدرسه به دنبال تهیه شواهد شناختی و مزایای ترغیب‌کننده از بازخورد توصیفی هستند. آن‌ها دریافته‌اند، بازخورد مکرر و به موقع، نه تنها اطلاعاتی درباره یادگیری دانش‌آموزان در اختیار آنان می‌گذارد، بلکه آنان را ترغیب می‌کند که پیشرفت و هدف‌های طرح‌ریزی شده‌شان را کنترل و بدین ترتیب روی یادگیری خود مدیریت کنند. این کار، تعامل دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد، یادگیری را بهبود می‌بخشد و به کیفیت بهتر کار آنان می‌انجامد.

نقش مدیر

ماریا لیتانو مدیر مدرسه مارگریتای مقدس، برنامه طراحی مشارکتی را زمان‌بندی می‌کند و زمانی را برای دریافت نظرات معلمان در نظر می‌گیرد و نظرات باارزش معلمان که در جلسات ارائه می‌کنند، به طور قطعی پذیرش می‌شود.

طبق گفته ماریا «شما باید با هم و با هیئت مدیره صمیمی باشید و اگر آنان موضوعی را با شما در میان می‌گذارند، به خوبی به آن گوش و توجه کنید.» بدیهی است که این رویکرد معتبر و باز، جو مدرسه مشارکتی را ارتقا می‌دهد. ماریا می‌کوشد، علاوه بر شرکت در جلسات یادگیری کارکنان، روزانه با معلمان و دانش‌آموزان تعامل چهره به چهره داشته باشد. او می‌گوید: «با قدم‌زدن در سراسر ساختمان، در طول ملاقات‌های کلاسی روزانه‌ام با کارکنان و دانش‌آموزان صحبت می‌کنم. دانش‌آموزان خیلی از کارهای نمایش داده شده بر دیوارها، سرفرازند. من تلاش‌های آنان را تأیید می‌کنم و از آنان می‌خواهم که درباره آن‌چه در حال یادگیری‌شان هستند، برایم توضیح دهند. آنان قادرند آن‌چه را که از آنان انتظار می‌رفت انجام دهند، به طور روشن توضیح دهند.

ماریا معتقد است، نقش او به عنوان رهبر آموزشی در فرایند سنجش این است که ارتباطات را گسترش دهد و نوعی فرهنگ مشارکتی به وجود آورد. مهم آن است که نقاط قوت کارکنان را تشخیص دهیم و حمایت کنیم تا ریسک‌پذیر باشند. به این ترتیب، آن‌ها همدیگر را در افکار و اشتیاقشان شریک خواهند کرد. این امر از طریق نظارت و هدایت جلسات کارکنان یا جلسات

توسعه حرفه‌ای، اتفاق می‌افتد. ضرورت دارد تلاش‌های کارکنان را به منظور موفقیت دانش‌آموزان تشویق کنیم.

ما به عنوان رهبران آموزشی، چگونه می‌توانیم از ارزشیابی تکوینی، پشتیبانی عملی کنیم؟

ما به عنوان افراد درگیر در پیشرفت دانش‌آموز، با مدرسه و هیئت مدیره کار می‌کنیم تا از پیشرفت و یادگیری دانش‌آموز حمایت کنیم. استفاده از بازخورد توصیفی، کانون توجه فعلی بسیاری از گفت‌وگوهای ما در جوامع یادگیری مبتنی بر شبکه است. مکالمات ما، نیاز رهبران آموزشی به منظور ایجاد امور جاری، زمان و فرصت‌هایی را برای مشارکت تیم‌ها برجسته ساخته است. رهبران آموزشی علاوه بر دست‌رسی به منابع برنامه درسی، اطلاعات دقیق و به موقعی را درباره شواهد مبتنی بر روش‌های عملی ارزشیابی تدارک می‌بینند. آن‌ها دوشادوش معلمان کار می‌کنند تا مطمئن شوند که هر دانش‌آموز از طریق ساختن دانش مشترک، به سمت عمل در کلاس درس حرکت می‌کند. بنابراین اصل آن نیست که انتظار برود گروه همه پاسخ‌ها را داشته باشد؛ بلکه زمانی که تیم یاد می‌گیرد و اعضا با هم کار می‌کنند، تقریباً قابلیت‌ها ایجاد

با استفاده از

واگذاری تدریجی

مسئولیت سنجش

به دانش‌آموزان،

شرایطی در کلاس

درس فراهم می‌شود

که دانش‌آموزان

توانند ملاک‌ها و

استانداردهای برنامه

درسی اعمال شده

را درک کنند و نحوه

خودارزشیابی را

بیاموزند

می شوند.

به همین خاطر است که مدرسه مارگریتای مقدس، اصولی از خود ارزشیابی دانش آموز را عرضه کرده و مزایای بازخورد توصیفی را به دست آورده است. داستان این مدرسه می تواند داستان بسیاری از مدارس باشد.

مراحل درگیر کردن دانش آموزان در ارزشیابی

- برای وارد کردن دانش آموزان در فرایند ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، می توان از پیشنهاد های زیر کمک گرفت:
- کانون توجه آموزش و هدف از سنجش را توضیح دهید.
- ضوابط مربوط به کانون توجه آموزش و انتظارات برنامه درسی را به روشنی تعیین کنید.

- دستورالعمل ها را به زبان کودکانه، به طور مشارکتی با دانش آموزان بنویسید.
- نمونه هایی از کیفیت کار در پیشرفت را نشان دهید؛ به طوری که هدف از این کار روشن باشد.
- نمونه هایی از کارهای دانش آموزان را بدون ذکر نام استفاده کنید تا سطوح متفاوت از پیشرفت را نشان دهید.
- در جمع، کار دانش آموز را در مقابل ضوابط ثابت، تجزیه و تحلیل کنید.
- به دانش آموزان پیام بدهید که بازخوردهای خودشان را در قالب توصیفی ارائه کنند.
- معیارها و شواهدی را شناسایی کنید که شیوه ارائه پیشنهاد برای بهبود فعالیت های دانش آموزان را

نشان دهند.

- بازخورد شخصی و مثبت را الگو قرار دهید.
- دانش آموزان را برای استفاده از بازخورد آماده کنید.
- دانش آموزان را در انعکاس این که چگونه بازخورد در جهت بهبود کار کمکشان می کند، راهنمایی کنید. بازخورد باید به طور مکرر و به موقع ارائه شود. بازخورد، دانش آموزان را با تصویری روشن از پیشرفت خود نسبت به اهداف یادگیری شان روبه رو می کند.

منبع

این مقاله برگرفته از منبع زیر است:

<http://www.cpco.on.ca/News/PrincipalConnections/PastIssues/Vol12/Issue4/DescriptiveFeedback.pdf>

نامه ها و مقاله های رسیده

امینه احمدی، محمد ابراهیم امینی، عبدالعلی محمودی اتابکی، عباس احمدی گزکوه، شراره اکبری، مهدیه اسحاقی، عزت توکلی، فاطمه ترک لادانی، مسعود جوانمردی، سحر حیدری، هلاله حیدری، سوسن خانیان، مجتبی رضایی راد، محمد حسین رشیدی، سارا رشیدزاده، صادق زارع صفت، غلامحسین شجاعی، فضایل شاهماری سوها، اکرم علی حسینی، عباس عبدالحسین زاده، محمد عارف قانعی و محسن کیخسروی.

با مجله های رشد آشنا شوید

مجله های رشد توسط دفتر انتشارات کمک آموزشی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش تهیه و منتشر می شوند:

مجله های دانش آموزی

(به صورت ماهنامه و هشت شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شوند):

شاد کودک

(برای دانش آموزان ابتدایی و پایه اول دبستان)

شاد نوجوان

(برای دانش آموزان پایه های دوم و سوم دوره دبستان)

شاد دانش آموزان

(برای دانش آموزان پایه های چهارم تا پنجم دوره دبستان)

شاد نوجوان

(برای دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی)

شاد جوان

(برای دانش آموزان دوره متوسطه و پیش دانشگاهی)

مجله های بزرگسال عمومی

(به صورت ماهنامه و هشت شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شوند):

رشد آموزش ابتدایی

رشد آموزش راهنمایی تحصیلی • رشد تکنولوژی آموزشی • رشد مدرسه فردا • رشد مدیریت مدرسه • رشد معلم

مجله های بزرگسال و دانش آموزی تخصصی

(به صورت فصل نامه و چهار شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شوند):

رشد برهان

مجله ریاضی برای دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی

رشد برهان متوسطه

مجله ریاضی برای دانش آموزان دوره متوسطه • رشد آموزش قرآن • رشد آموزش معارف اسلامی • رشد آموزش زبان و ادب فارسی • رشد آموزش هنر • رشد مشاوره مدرسه • رشد آموزش تربیت بدنی • رشد آموزش علوم اجتماعی • رشد آموزش تاریخ • رشد آموزش جغرافیا • رشد آموزش زبان • رشد آموزش ریاضی • رشد آموزش فیزیک • رشد آموزش شیمی • رشد آموزش زیست شناسی • رشد آموزش زمین شناسی • رشد آموزش فنی و حرفه ای • رشد آموزش پیش دبستانی

مجله های رشد عمومی و تخصصی، برای معلمان، مدیران مربیان، مشاوران و کارکنان اجرایی مدارس، دانش جویان مراکز تربیت معلم و رشته های دبیری دانشگاه ها و کارشناسان تعلیم و تربیت تهیه و منتشر می شوند.

• نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش • پلاک ۳۶۶ دفتر انتشارات کمک آموزشی.

• تلفن و نمابر: ۰۲۱ - ۸۸۳۰۱۳۷۸